

Kádrování aneb Boj o Václava Řezáče

Hospodářské noviny, 27. 1. 2010, Ondřej Horák

Česká knižnice

Zlatý fond tuzemské literatury v podobě edice Česká knižnice už potřetí změnil nakladatele. Nyní jej vydává Host.

Prestižní edice Česká knižnice zahájila další etapu své dlouhé cesty. Nejnovější dva svazky - *Povídky* Zikmunda Wintera a souborně také *Vyšehrad a Troje paměti Víta Choráze* od Julia Zeyera - vyšly v nové grafické úpravě v nakladatelství Host. To je tak již třetím nakladatelským domem, který přebírá štafetu.

Česká knižnice začínala ještě v Českém spisovateli za finanční podpory Viktora Koženého. Tam nakonec byly publikovány pouhé dva svazky, od té doby „zlatý fond“ české literatury vycházel v Nakladatelství Lidové noviny. Vědecká rada Nadačního fondu České knižnice se však rozhodla tuto spolupráci ukončit.

„Problémem bylo, že ředitelka nakladatelství mluvila do edičního plánu,“ osvětluje důvody Jiří Holý, profesor české literatury a předseda vědecké rady. „Například nechtěla, aby vyšel Václav Řezáč, protože takový komunistický autor do České knižnice nepatří. Trvalo to asi pět let a skončilo to tak, že jsme tisk Řezáčova Rozhraní dotovali z vlastních zdrojů. Přitom dohoda zněla tak, že tisk a propagaci bude obstarávat a platit nakladatelství, editory svazků my.“ V KsČ byl například...

Literární vědec přitom ukazuje, že s takovým přístupem by se v české literatuře daleko nedošlo: „Nedokázali jsme paní ředitelce vysvětlit, že ačkoliv se Řezáč po roce 1948 dopustil hrozných věcí, tak předtím vydal tři velmi dobré romány a do české literatury patří. Nemáme tolik spisovatelů, abychom mohli takhle kádrovat. Kdybychom vyhodili všechny, kteří byli v KsČ, tak by toho mnoho nezbylo, to bychom museli vyloučit Bohumila Hrabala, Vladimíra Holana, Jana Hanče, Zbyňka Havlíčka, Ivana Klímu, Ludvíka Vaculíka, Milana Kunderu, a nakonec i bolševika Jaroslava Haška.“

Eva Plešková, ředitelka NLN, však vidí jádro sporu jinde. „Naše mluvení do edičního plánu spočívalo v tom, že jsme nechtěli přednostně tisknout autory jako Řezáč, kterého se prodalo sto devadesát devět výtisků, Pujmanová, Majerová a Závada. Používání státních dotací i našich peněz tímto způsobem jsem považovala za neuvážené, když na trhu nebyla k dispozici jiná důležitá jména z českých literárních dějin,“ říká Plešková.

„Kádrování“ autorů vydávaných v České knižnici ale nebylo nakonec tím největším problémem. „My jsme Českou knižnici dělali proto, aby ty texty na trhu byly dostupné. Bohužel se nám nepodařilo, aby byly levné, čímž se také moc neprodávaly - ale i když se náklad vyprodal, tak dotisk už se neudělal. A některé jiné tituly se zas dostaly do Levných knih bez toho, abychom o tom věděli,“ podotýká Jiří Holý, který si uvědomuje složitou situaci nakladatelů: „Chápeme, že je problém s drahými sklady, ale tím byla Česká knižnice degradována, a kdo ji v Levných knihách viděl, tak si řekl, že si nebude nové svazky kupovat

hned, raději nějakou dobu počká. Jde o to, aby texty byly k mání, ne jen, aby se rychle vyprodaly.“

Podle ředitelky NLN však nakladatelství žádané tituly dotiskovalo i opakovaně, ale takových prý nebylo mnoho. „Argument, že všechny tituly nebyly na trhu, nepovažuji za korektní, protože takový požadavek je za hranicí reálných možností ekonomiky nakladatelství i pultů českých knihkupectví. Odprodání knih do sítě Levných knih se dělo až po čtyřech nebo pěti letech, kdy zásoby některých svazků již zcela stagnovaly. Odprodej jsem nabízela i Nadaci České knihovny za symbolickou cenu,“ argumentuje Plešková a k vyostření vztahů s Českou knihovnicí dodává: „Zkrátka si myslím, že jsme kladli profesionální i racionální odpor tam, kde druhá strana hájila značně problematické postupy.“

Sponzor je v nedohlednu

Situaci této prestižní edici přitom ztěžuje i dlouhodobá absence sponzorů a liknavost státu. „Bohužel se nám nepodařilo získat velkého sponzora, ani přesvědčit stát, aby nám dal jeden velký, průběžný grant, a tak musíme každé dva roky žádat znovu a zdůvodňovat, proč tyto knihy chceme vydávat,“ říká předseda vědecké rady. I proto nyní nevychází deset svazků ročně jako na počátku, nýbrž pouze čtyři.

Kompletní počet svazků České knihovny - která zatím přesáhla padesát titulů - není dopředu stanoven, ale předpokládá se, že se zastaví někde u číslu dvě stě. Což je nejen vysoké číslo, ale Jiří Holý také upozorňuje, že to je v českém prostředí poprvé, kdy „zlatý fond“ vyjde v takové šíři a kdy není omezen pouze na určité historické období ani ideologicky „pročesaný“. Tedy pokud bude tento projekt dokončen...

Nejblíže by měly vyjít svazky s prózami Josefa Jedličky, poezií Františka Hrubína, *Přehradou* Marie Majerové a také *Rukopis královédvorský a zelenohorský*.